

dr Marian Małecki

Katedra Powszechnej Historii

Państwa i Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego

w Krakowie

Autoreferat

Imię i nazwisko: Marian Małecki

Dyplomy i stopnie naukowe

Dyplom magistra uzyskałem w 1994 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie na podstawie pracy „Proces templariuszy we Francji (1307 – 1314)”, której promotorką była prof. dr hab. Irena Malinowska – Kwiatkowska. Praca ta została w 1998 r. ogłoszona drukiem.

W dniu 23 września 2002 r. otrzymałem stopień doktora nauk prawnych nadany uchwałą Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie na podstawie rozprawy „Stosunki pomiędzy państwem w Kościele w Galicji w okresie terecjańsko – józefińskim”. Promotorem wspomnianej dysertacji był prof. dr hab. Stanisław Grodziski a recenzentami prof. dr hab. Kazimierz Baran z Uniwersytetu Jagiellońskiego i prof. dr hab. Stanisław Salmonowicz z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

W 1994 r. rozpocząłem pracę na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego w Katedrze Powszechnej Historii Państwa i Prawa. Po obronie pracy doktorskiej, od 1 października 2004 r. do chwili obecnej jestem adiunktem we wspomnianej Katedrze.

Zatrudniony jestem również w Wyższej Szkole Administracji w Bielsku – Białej jako wykładowca na kierunkach: „Administracja” i „Stosunki Międzynarodowe”.

„Osiągnięcie naukowe”, o których mowa w art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule w zakresie sztuki (Dz.U., nr 65, poz. 595 z późn. zmianami):

Marian Małecki, „Wydział krajowy Sejmu galicyjskiego. Struktura i zakres kompetencji”, Wydawnictwo Księgarnia Akademicka, Kraków 2014, seria „Studia Galicyjskie”, tom II, ss. 650.

Zagadnienia związane z wydziałem krajowym sejmu galicyjskiego stanowią wciąż jeszcze nieopracowany materiał badawczy dotyczący instytucji ustrojowych na ziemiach polskich pod panowaniem państw zaborczych. W tej materii problematyka instytucji autonomii galicyjskiej została częściowo opracowana, głównie za sprawą Stanisława Grodzkiego, piszącego o roli sejmu krajowego, Waldemara Łazugi, opisującego „rządy polskie” w Austrii za czasów Kazimierza Badeniego, Wojciecha Marii Bartla w kontekście Rady Szkolnej Krajowej także Józefa Buszko

przybliżającego dzieje austriackiej Rady Państwa i uczestniczenia w niej Polaków czy ostatnio pracę Szymona Dajczaka o ministerstwie do Spraw Galicji.

W tym kontekście praca o wydziale krajowym galicyjskim stanowić miała wypełnienie jednej z dwóch pozostałych luk w tej materii, jako że oprócz wspomnianego wydziału krajowego nie został dotąd przedstawiony również dorobek namiestnictwa galicyjskiego.

Dzieje wydziału krajowego są ważnym zagadnieniem naukowym, jako że pozwalają na ukazanie rozwoju polskich instytucji ustrojowych w okresie utraconej niepodległości, i w tym zakresie podkreślają wysiłki pokolenia zniewolonych brakiem swojego państwa Polaków, w zakresie powiększania i utrzymania swych swobód obywatelskich. Wydział krajowy sejmiku krajowego galicyjskiego był właśnie takim organem, dzięki któremu można było implementować polską kulturę narodową do życia społecznego w Galicji choć przecież w założeniach Wiednia miał być to tylko organ realizujący politykę krajową, a zatem w szczególności rolnictwo. To, że wydział krajowy poszedł - jak wykazały prowadzone przez mnie we Lwowie badania - znacznie dalej, wynikało z wielu uwarunkowań politycznych i tradycji prawnych tej części zniewolonej Polski.

Starłem się zatem ukazać genezę powstania wydziału w kontekście świadomości prowadzonych od końca XVIII wieku ewolucyjnych przemian instytucji ustrojowych Galicji, poczynając od sejmiku postulatowego poprzez galicyjskie projekty własnych „konstytucji” ustrojowych jak „Charta Leopoldina” czy „Pokorne Ułożenie” poprzez plany bardziej ambitne jak wpływ na politykę austriacką w okresie Wiosny Ludów w tzw. sejmie kromieryjskim (obradującym w Kromieryżu na Morawach) czy działalność w wiedeńskiej Radzie Państwa.

Ta tradycja i spuścizna prawnoustrojowa nie mogły pozostać bez wpływu dla kształtu rodzącej się nowej – i to w całej w całej monarchii austriackiej – autonomii, a to w szczególności w kreowaniu spraw należących do tzw. kultury krajowej, osobliwie do organów ją tworzących – na gruncie legislacyjnym sejmiku krajowego, a na płaszczyźnie wykonawczej i administracyjnej wydziału krajowego.

Przeprowadzone przeze mnie badania pozwoliły na stwierdzenie, że Galicja poszła swoją własną drogą, uświęconą tradycją wcześniej wzmiankowanych instytucji i prób stworzenia konstytucyjnych organów własnych, i żadna praktyka ustrojowa innych krajów Przedlitawii nie została wykorzystana przy ich budowie.

Obraz ten implikujący zatem tezę o „własnej” drodze Galicji do uzyskania nie spotykanej w innych dzielnicach Polski autonomii nauka polska, a w ślad za nią opinia publiczna nazwała „polskim Piemontem”. Nie polemizując z twierdzeniem, na ile teza ta miała realne odbicie we wspomnianych instytucjach ustrojowych ówczesnej Galicji przecież właśnie wyróżnienie swobód obywatelskich w tej prowincji austriackiej było znakiem rozpoznawalnym dla wielu pokoleń Polaków żyjących pod pozostałymi zaborami.

Biorąc pod uwagę zupełny brak zainteresowań naukowych w materii prawnoustrojowej wydziału krajowego zastanawiałem się nad przyczyną tego stanu rzeczy. Z całą pewnością przyczyniło się do tego rozproszenie akt sejmiku krajowego i jego wydziału po II wojnie światowej. Akta sejmiku znalazły się w Polsce, w szczególności wydane źródła prawne, które opracował wspomniany już Stanisław Grodziski. Zauważył on lukę badawczą związaną z niemożnością opracowania dziejów wydziału krajowego jako że akta te znalazły się we Lwowie, a skorzystanie z tamtejszych zasobów utrudniała by nie powiedziec uniemożliwiała specyficzna procedura zamawiania poszczególnych zespołów.

Po drugie trudności stanowił także sam materiał źródłowy – niezwykle obszerny, liczący dziesiątki tysięcy różnej wartości dokumentów, w zasadzie zupełnie przez nikogo nie tknięty i nieopracowany. Praca prowadzona więc była nieco po omacku a stawiane tezy badawcze weryfikowane w miarę postępu przeglądania kolejnych zespołów. Akta wprawdzie pogrupowano według działalności prezydium i departamentów wydziału krajowego, ale układ ten został zamazany przez dość licznie występujące zjawisko nachodzenia na siebie wzajemnych zadań i kompetencji. Tak więc materiał dotyczący na przykład szkolnictwa powielany był w aktach różnych departamentów, co wiązało się z występowaniem chociażby szkolnictwa zawodowego w kolejnictwie, rzemiośle czy rolnictwie. Szkolnictwo podporządkowano zatem nie departamentowi związanemu bezpośrednio z nauką i oświatą ale poszczególnym resortom odpowiedzialnym za przemysł, rękodzielnictwo, rolnictwo, kulturę i sztukę.

Podobne problemy występowały w innych obszarach badawczych jak system stypendialny, sprawy pracownicze, nachodzenie na siebie kompetencji w zakresie kontroli administracyjnej i tworzenie nowych pól działalności poszczególnych departamentów. Do tego doszedł jeszcze kolejny niebagatelny fakt – przekazanie w 1861 r. zadań wydziału stanowego wydziałowi krajowemu a po odzyskaniu niepodległości – już od 1918 r. tymczasowemu wydziałowi samorządowemu. Powstał więc dylemat badawczy, czy badać obie te instytucje jako naturalnego poprzednika i następcę wydziału krajowego czy poprzestać na opisie zadań i kompetencji wyłącznie wydziału krajowego?

Ostatecznie uznałem, że należy przedstawić dzieje tej instytucji w sposób w miarę komplementarny, z uwzględnieniem instytucji poprzedzających jego powstanie jak i określić dające się przewidzieć skutki związane z przekazaniem jego kompetencji następcy prawnemu. Wprawdzie sytuacja taka doprowadziła do znacznego rozszerzenia objętości pracy ale jak miemam, bez uszczerbku dla jej waloru poznawczego, jako że w ten sposób ukazałem pewną całość rozwoju dziejowej instytucji, które pomimo różnych nazw stanowiły „modus vivendi” w poszczególnych okresach historycznego rozwoju.

W pierwszej części pracy ukazałem mechanizmy prowadzące do uzyskania autonomii galicyjskiej, jednak przez pryzmat wyłącznie zagadnień ustrojowych i instytucji prawnych. Okazało się, że tradycja ta sięgała już początków okresu rozbiorowego w postaci po części zapomnianych, po części zupełnie nie znanych aktów prawnych, jak chociażby „Charta Leopoldina” czy „Pokorne Ułożenie”. Szlachta polska nienawykła do władzy absolutystycznej traktowała zajęcie ziem południowej Małopolski przez Austriaków zrazu jako stan doraźny a przed złożeniem przysięgi wierności wzorem dawnych instrukcji sejmikowych podobnie przedstawiła cesarzowej Marii Teresie. Nowa władza nie zamierzała jednak tolerować podobnych wystąpień później nie zwoływała tego typu organizacji samorządu szlacheckiego.

W odpowiedzi, odłączone od Rzeczypospolitej ziemie „Galicji i Lodomerii”, pozbawione wpływów reformy stanisławowskiej, ale także niedostatecznie wzbogacone reformami terecjańskimi, które dopiero co zakończyły się w monarchii austriackiej wypracowała swój własny „ustrój” i „prawo” zwane „Kartą Leopoldyńską” jako że przedstawiono ją cesarzowi Leopoldowi -następcy Marii Teresy i Józefa II - do zatwierdzenia. Pomijając fakt, że nie miała ona realnej możliwości akceptacji przez dwór wiedeński stanowiła przecież o kursie przemian ustrojowych jakich w następnych dziesięcioleciach miała się trzymać Galicja. Obojętnym jest przy tym jej względne i faktyczne zacofanie, przysłowiowa bieda i postępująca poprzez karłowacenie gospodarstw chłopskich pauperyzacja wsi. O micie galicyjskim decydowały właśnie te instytucje ustrojowe, których pozostali zaborcy nawet nie próbowali w namiastce tworzyć na swoich ziemiach zagrabionego państwa polsko - litewskiego.

Stworzono najpierw sejm postulatowy, w którym rola stanów była wręcz groteskowa, o którym po latach pisał Andrzej Ajnenkiel w słowach: „Stany prosiły o to, czego nie otrzymały a dziękowały za to, o co nie prosiły”. Było to jednak preludium do przemian w całej monarchii habsburskiej, co miało się dokonać zrazu na bazie wydarzeń Wiosny Ludów a następnie w wyniku klęsk militarnych Franciszka Józefa I we Włoszech. Obawa przed nową woltą narodów dopiero co spacyfikowanych przy pomocy swojego ale i rosyjskiego bagnetu skłoniły tron wiedeński do bardziej pojednawczych gestów, których ukoronowaniem miała być tzw. autonomia.

Wydano kilka patentów, z których najważniejszy zwany od miesiąca w którym został wydany „październikowym” przyznawał autonomię w krajach „Przedlitawii” poszczególnym krajom związkowym przez co należało rozumieć dychotomizm władzy:

- rządowej przypisanej Radzie Państwa w Wiedniu wraz z tamtejszą Radą Ministrów i
- krajowej, którą tworzyć miały zasadniczo dwie instytucje: sejmy krajowe i ich organy wykonawcze – wydziały krajowe.

Działalność tych pierwszych jest dość dobrze poznana; w Polsce głównie dzięki tej rangi historykom jak Stanisław Kutrzeba, przede wszystkim Stanisław Grodziski czy Konstanty Grzybowski, którzy temat ten przedstawili wyczerpująco, a kolejnym pokoleniom badaczy konstytucjonalizmu galicyjskiego pozostaje opracowanie kwestii szczegółowych. Do opracowania pozostał dorobek wydziału krajowego, który jako organ wykonawczy sejmu miał szczególną rolę do spełnienia. Zdawali sobie z tego sprawę posłowie pierwszego sejmu galicyjskiego, którzy w słowach nie pozbawionych pewnego patosu, trafnie jednak ocenili znaczenie tworzonego wówczas organu. Wydział krajowy nie zawiódł pokładanych w nim nadziei i na miarę „posiadanego materiału” kroił reformy mające na celu usprawnienie i zmodernizowanie życia codziennego w Galicji.

Zadania stojące przed organami krajowymi były tyleż ambitne co trudne do realizacji. We wszystkich analizach stanu faktycznego dokonanych przez wydział krajowy prawie w każdym dokumencie widać rękę „gospodarza”, który wielokrotnie przeanalizował proponowany wydatek pod kątem racjonalności, zanim zgodził się na jego urzeczywistnienie. Powodowany ciągłym brakiem potrzebnych środków wydział krajowy liczył, co godne podkreślenia „siły na zamiary” – nie odwrotnie. Czasami jednak musiał rezygnować z ambitnych planów pomocy, próbując problemy finansowe rozwiązywać przy pomocy różnych funduszków i fundacji.

Organ ten realizował swe zadania głównie poprzez departamenty, przypominające współczesne resorty ministerialne, co jednak godne podkreślenia miały one różnorodny, wykształcony drogą własną i empiryczną charakter, stąd też nie pokuszono się o ich odpowiednie nazewnictwo numerując je tylko po kolei.

Tak więc departament I zajmował się sprawami gminnymi, kulturą narodową i wojskowością, departament II budżetem, szkolnictwem zawodowym i górnictwem, departament III właśnie „kulturą krajową” czyli rolnictwem, leśnictwem i rybołówstwem, IV departament objął swym działaniem prowadzenie ksiąg szlacheckich i wpisów do nich, a także sprawy nabywania nowych nazwisk w okresie ich tworzenia, dalej problematykę sieci drożnej, kolejowej i rzecznej, departament V – to departament zdrowia, a VI objął obszar działania od spraw sejmowych po bezpieczeństwo publiczne.

Już samo zestawienie tych kompetencji budzi konsternację badacza. Brakuje tu bowiem jakiegokolwiek systematyki, co jednak podyktowane było wspomnianymi względami pragmatycznymi i doświadczeniami samego wydziału. Podziałów tych nie rozumiała władza odradzającej się w 1918 r.

Polski, której organy w dość dowolny sposób zabierały przy protestach urzędników galicyjskich poszczególne zadania wydziału krajowego na rzecz wyszczególnionych ministerstw. Tak więc rzeczą niezrozumiałą dla urzędników galicyjskich było przekazanie zadań szkolnictwa zawodowego w ręce Ministerstwa Oświaty, skoro wcześniej zajmował się nim departament odpowiedzialny za budżet i rozwój górnictwa, czy inny odpowiedzialny za rzemiosło i rolnictwo. Ta groteskowa chwilami sytuacja uwypukliła jednak całą tradycję tego organu, który w imieniu sejmu w sobie wiadomy sposób potrafił szkolnictwo zawodowe przyporządkować poszczególnym departamentom jako pewien element ich działalności – od oświaty zawodowej po realizację zadań resortowych.

To właśnie była specyfika galicyjska, która doprowadziła tę prowincję do rangi „skarbcza narodowej pamięci”. Wystarczy w tym kontekście wspomnieć o galicyjskim Krakowie i jego przedsięwzięciach na niwie narodowej kultury – aspekcie jakże ważnym w XIX w., stuleciu rodzącej się świadomości narodowej wielu narodów, w tym także Polaków. Wszystkie ważniejsze wydarzenia w tym mieście były w jakimś stopniu inspirowane, kierowane czy finansowane przez wydział krajowy. Wielu też mieszkańców tego miasta wyjeżdżało do Lwowa już to jako posłowie już jako urzędnicy resortowi. To także temu miastu miała przypaść – krótkotrwała wprawdzie – znacząca jednak rola stolicy parlamentaryzmu krajowego, kiedy w 1917 r. wydział krajowy znalazł swą siedzibę podczas tułaczki związanej z wojną światową. Tych stolic desygnowała wspomniana już wojna kilka: Krynica, Zakopane, epizodycznie Wiedeń a przede wszystkim nadgraniczna Biała, gdzie wydział krajowy ale i namiestnictwo zabawić miały znacznie dłużej, od 1914 r. poczynając na 1917 r. kończąc. To w tym mieście szacowano straty spowodowane wojną, urządzano egzekwie za spokój duszy cesarza Franciszka Józefa I, to tu nadchodziły wiadomości i zwycięstwo armii austrowęgierskiej i niemieckiej pod Gorlicami, ale i coraz bardziej realne o powstającej Polsce - wszak w nieodległej od Białej Pszczynie w październiku 1917 r. podpisano dokument umiędzynaradawiający sprawę polską, ogłoszony 5 listopada 1916 r. w Warszawie i pod tą datą znany w historii.

Wydział krajowy zastępował w tym okresie sejm, który obradując w 1914 r. na krótko przed wojną kończąc swą kadencję – miał już nigdy nie być zwołanym. Jego reprezentant – wydział krajowy zastępował go zatem jako organ wykonawczy do 1922 r., kiedy to zlikwidowano jego struktury przekazując kompetencje instytucji przejściowej o czym świadczyła nazwa organu – tymczasowemu wydziałowi samorządowemu. Ten ostatni istniał do 1926 r., kiedy ujednociono całą polską administrację.

Dzieje wydziału krajowego to także liczne działania nie tylko ściśle prawne i administracyjne, ale i reprezentacyjne jak troska o należyty pobyt cesarza w Galicji, oddawanie czci Stolicy apostolskiej z powodu śmierci lub wyboru następcy św. Piotra, to korespondencja mimo pewnych obostrzeń prawnych z innymi wydziałami Przedlitawii ale i obcymi państwami jak chociażby ze Stanami Zjednoczonymi, a konkretnie Biblioteką Federalną w Waszyngtonie, to wreszcie organizacja wystaw sławiących dawne dzieje Polski jak w dwustulecie odsieczy wiedeńskiej z udziałem Juliusza Kossaka jako przedstawiciela tegoż wydziału w Wiedniu. Do tego dochodził mecenat wielkich wyzwań narodowych jak powstanie Muzeum Narodowego w Krakowie, ale i mniejszych jak Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem, to pomoc materialna w powstaniu Akademii Umiejętności, to dbałość o rozwój kultury poprzez finansowanie działalności teatrów i mniejszych projektów organizowanych poza Lwowem, to wreszcie współpraca a prywatnie zażyłe stosunki z demiurgami ówczesnej kultury narodowej: Janem Matejką, Kornelem Ujejskim, Teofilem Lenartowiczem, rodziną Kossaków, Henrykiem Siemiradzkim, Józefem Ignacym Kraszewskim i wieloma innymi.

W tym kontekście trudno przecenić rolę wydziału krajowego. Jego inicjatywa ustawodawcza, uczestniczenie w każdej komisji sejmowej, realizacja zadań przekazanych przez sejm, wykonywanie

ustaw, wzajemne układanie się z namiestnictwem i władzami państwowymi w Wiedniu to obraz właściwy obraz zadań wydziału krajowego.

Nie powinna zatem dziwić jego dość rozbudowana struktura, prezydium, departamenty, działalność biur i wydziałów powiatowych. W budynku mieszczącym się najpierw w Teatrze hrabiego Skarbka potem w osobno wybudowanym gmachu przy ul. Kościuszki we Lwowie zatrudnionych było prawie tysiąc osób, co niekoniecznie wskazywać musi wyłącznie na biurokratyczny charakter tej instytucji, bardziej ukazuje spektrum zadań stojących przed nią. Zadaniem stojącym przed wydziałem krajowym było zatem administrowanie budynkiem sejmowym i wydziałowym jednocześnie ale i usprawnienie pracy posłów podczas sesji sejmowych.

Praca została podzielona na cztery części:

- pierwsza objęła te wszystkie instytucje ustrojowe, które w okresie poprzedzającym powstanie wydziału krajowego mogły się znaleźć w zaraniu ustalania dla niego kompetencji i struktury,
- druga część -zasadnicza - poświęcona została strukturze działania wydziału, gdzie przedstawiono poszczególne instytucje w nim lub przy nim działające, w tym funkcjonowanie marszałka krajowego, stojącego tak na czele sejmowi jak i wydziału krajowego. Ukazane zostało także wszystko, co wiązało się ze sposobem działania kadry urzędniczej wydziału: ich obowiązkami, prawami, systemem emerytalnym, wyjazdami służbowymi, systemem plac i wynagrodzeń, a także drobniejszymi jak zatrudnianie kobiet, sprawy obyczajowe, tworzenie quasi związków zawodowych w tej instytucji, odpowiedzialność karna;
- część trzecia ukazuje losy wydziału krajowego pod koniec jego istnienia i przekazanie kompetencji nowej instytucji – tymczasowemu wydziałowi samorządowemu. W ten sposób losy wydziału przypieczętował rok 1926, kiedy ujednociono administrację polską;
- czwartą część poświęciłem kompetencji poszczególnych departamentów. Jest to temat najszerszy i wymagający dalszych pogłębionych badań nad wieloma sprawami szczegółowymi, co do których jestem świadom, potrzebna będzie praca całego zespołu naukowców. To chociażby kwestie kultury narodowej pod kątem działalności ustawodawczej sejmowi, to system prawa drogowego, kolei żelaznych, rybołówstwa, ale i oświaty, funduszy stypendialnych, ochrony środowiska, to szupaństwo, ochrona zdrowia – słowem – badania pod kątem szczegółowych dokonań i realnej oceny dorobku sejmowi i wydziału krajowego.

Pracę oparłem prawie wyłącznie na materiałach źródłowych – w ogromnej mierze stanowią je rękopisy znajdujące się w Archiwum Państwowym we Lwowie. Ich bogactwo uderza do dziś i stanowi dla każdego badacza nieukrywaną satysfakcję podczas prowadzonych: kwerendy i badań. Biorąc powyższe pod uwagę nie mogłem oprzeć się pokusie zilustrowania dokonań wydziału krajowego stosowną ikonografią, która – jak mniemam – odciąża przeładowany momentami faktografią tekst pracy. Wiele zagadnień szczegółowych – ilustrujących wycinek pracy wydziału krajowego - umieściłem w stosownych tabelach.

Praca jest pierwszą dotyczącą tej instytucji w Galicji i pierwszą w nauce europejskiej, która opisała szczegółowo dzieje danego wydziału krajowego.

Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo – badawczych (artystycznych)

Moja dotychczasowa praca naukowa zajął się wokół kilku tematów badawczych, efektem których było powstanie kilku publikacji z nimi związanych.

Pierwsza skupia się wokół tematyki galicyjskiej i związanych z nią problemów jak stosunki między państwem i Kościołem w Galicji, kasaty klasztorne pod kątem prawnym, ogólne tło reform Marii Teresy i ich nowatorskie ujęcie w postaci polityki Józefa II czyli józefinizmu, dalej problematyka sejmu krajowego, którego zadania i rolę przedstawiłem podczas konferencji naukowej w Lizbonie w 2010 r. oraz szczegółowe zagadnienia związane z strojem Galicji („Diète Nationale de Galicie”, w: „Parlamentos: a Lei, a Pratica e as Representações. Da Idade Media á Actualidade. Parliaments: the Law, the Praticice and the Representations. From the Middle Ages to rhe Present Day”, Assembleia de Republica, Universidade de Coimbra, Lisboa 2010, s. 161 – 166 a także: „Z dziejów państwo-kościół w Galicji. Znoszenie świąt kościelnych i benedykcji w dobie reform terezańsko - józefińskich”, w: „Przez tysiąclecia: państwo - prawo -jednostka pod redakcją Adama Lityńskiego i Mariana Mikołajczyka”, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2001, tom I, s. 107 -116; „Ograniczenia kontaktów duchowieństwa galicyjskiego ze Stolicą Apostolską w okresie reform terezańsko - józefińskich w Galicji”, w: „Wielokulturowość polskiego pogranicza. Ludzie - idee - prawo pod redakcją Adama Lityńskiego i Piotra Fiedorczyka”, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok 2003, s. 457 – 466; „ Reformy stosunków majątkowych Kościoła katolickiego w świetle józefińskiego ustawodawstwa w Galicji”, w: „Krakowskie studia z historii państwa i prawa pod redakcją Waclawa Uruszczaka i Doroty Malec”, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Kraków 2004, s. 123 – 135; „Fundusz Religijny w Galicji na tle innych funduszy religijnych w monarchii habsburskiej w okresie reform józefińskich, w: „Pravnehistoricke studie”, 37, Praha 2005, s. 109- 118; „Stosunek państwa do innych wyznań chrześcijańskich w świetle józefińskiego ustawodawstwa w Galicji. Zarys problematyki”, w: „Cuius regio eius religio?”, pod red. Grzegorza Górskiego, Leszka Ćwikły i Marzeny Lipskiej, Wyd. KUL, Lublin 2006, s. 205-212; „Kościół katolicki w Galicji w świetle reform fiskalnych w okresie terezańsko - józefińskim; w: „Podstawy materialne państwa. Zagadnienia historyczno - prawne pod redakcją Daniela Bogacza i Marka Tkaczuka”, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2006, s. 231-236; „Ogólna charakterystyka reform terezańsko - józefińskich w Galicji. Stosunki między państwem a Kościołem”, w: „Tożsamość galicyjska z perspektywy Polski i-Ukrainy”, Bielsko - Biała 2008, s. 70-77; „Ksiądz - urzędnik czy kapłan, czyli o reformach stosunków administracyjnych duchowieństwa rzymskokatolickiego w Galicji w dobie józefinizmu”, w: „Krakowskie studia z historii państwa i prawa”, Kraków 2008. t. 2, s. 155 – 161; „Międzynarodowa konferencja poświęcona dziejom dynastii Habsburgów w ostatnich latach funkcjonowania monarchii austro - węgierskiej”, w: „Czasopismo Prawno - Historyczne”, tom LX, 2008, zeszyt 2, s. 470; „Pozwolenie wodnoprawne udzielone gminie Biała w świetle nieznanego dokumentu z końca XIX w.”, w: „Zbiór publikacji naukowych”, Bielsko - Biała 2010, Wyd. Wyższej Szkoły Administracji, zeszyt 13., część V, s. 41 – 52; „Ideologiczne podstawy reform terezańsko – józefińskich”, w: „Krakowskie studia z historii państwa i prawa pod redakcją Waclawa Uruszczaka, Doroty Malec, Macieja Mikuły”, tom 3, Wyd. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2010,t. 3, s. 111 – 119;

Ponadto przedstawiłem też ważny moim zdaniem fragment historii polskiego parlamentaryzmu – kreowanie ustroju polskiego przez władze państw centralnych w postaci dokumentu „aktu 5 listopada 1916 r.” („Le roi manqué de Pologne – Stéphane II Habsbourg”, w: „Constitutional Developments of the Habsburg Empire in the Last Decades before its Fall. The material of Polish – Hungarian Conference Cracow, September 2007, s. 75 – 79; „Les Habsbourg ou les Hochberg sûr le tron polonais? La conception de former l'Etat polonais selon l'acte du 5 novembre 1916”. w: „Pocta Slanislavu Baliku k 80. narozeninam”, Plzeň 2008, s. 229 – 235).

Drugi obszar moich zainteresowań naukowych skupia się wokół prawa i ustroju krzyżowców w Zeimi Świętej.

Zainteresowania te doprowadziły do zainicjowania przeze mnie serii wydawniczej „Szlakiem krucjat”, która publikuje prace oryginalne związane z wyprawami krzyżowymi oraz źródła z epoki. Do tej pory ukazały się cztery tomy wydawnictwa, z których dwa są mojego autorstwa lub opracowania, jeden historyka średniowiecza z Uniwersytetu Jagiellońskiego Michała Chlipały, jeden to prace zbiorowe a obecnie mają ukazać się dwie prace naukowców z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika (jedno z opracowań „Pochwała Nowego Rycerstwa” Bernarda z Clairvaux to traktat polityczny określający między innymi prawo wojenne doby krucjat, drugi „Prawo karne krzyżowców – kodeks karny z Nabalusu” to nieznanie w nauce polskiej źródło prawa karnego epoki średniowiecznej, które poddałem krytycznej analizie).

Zająłem się także aspektami prawnymi działalności zakonów rycerskich, co zaowocowało wydaniem osobnej książki, w której ukazałem także problemy prawne i ustrojowe związane z istnieniem państw krzyżowych w Lewancie („Rogi Hittinu 1187. Z dziejów obecności krzyżowców w Lewancie. Polityka -wojna – prawo – obyczaje”, seria: „Bitwy / Taktyka, nr 32, Wyd. Inforteditio, Zabrze 2010, ss. 334). Podsumowaniem tych zainteresowań było zorganizowanie przeze mnie dwudniowej międzynarodowej konferencji naukowej „Zakony rycerskie. Historia i współczesność” oraz wystawy poświęconej tej tematyce na zamku w Bielsku Białej a następnie w Pszczynie. Wydałem też osobną publikację na ten temat („Zakony rycerskie: historia i współczesność”, Bielsko -Biała – Pszczyna – Kraków 2011; ss. 100). Temat ten kontynuowałem przez następne lata, co skutkowało kolejnymi artykułami naukowymi, wreszcie książką poświęconą tematyce bożogrobców Polsce („Posiadłości templariuszy w Katalonii. Barbera – Granyena- Selma”, w: „Vetera novis augere. Studia i prace dedykowane Profesorowi Waclawowi Uruszczakowi”, Wyd. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2010, t. II, s. 679 -685; „Dokument z Chinon – mało znana karta procesu templariuszy”, w: „Społeczeństwo a władza. Ustrój, prawo, idee”, Kolonia Limited 2010, s. 207 – 217; „Reguła i inne dokumenty formacyjne Ubogich Rycerzy Chrystusa”, (red. Marian Małecki), tłum. z jęz. włoskiego ks. Sergiusz Orzeszko, ss. 54; „Projekt powstania muzeum wypraw krzyżowych w Pałacu Generałów Zakonu Bożogrobców w Miechowie”, w: „Kolekcje sztuki i rzemiosła artystycznego w muzeach – rezydencjach. Materiały z konferencji naukowej z okazji 65 – lecia Muzeum Zamkowego w Pszczynie”, (red. Maciej Kluss) Pszczyna 2012, s. 275 – 287; „Demokracja czy absolutyzm w Kościele, czyli o wyborze wielkiego mistrza templariuszy”, w: Regnare, Gubernare, Administrare. Prawo i władza na przestrzeni wieków. Prace dedykowane profesorowi Jerzemu Malcowi z okazji 40 – lecia pracy naukowej”, red. Stanisław Grodziski i Andrzej Dziadzio, Kraków 2012, tom 1, s. 33 – 39.; „Z Ziemi Świętej do Polski. Dzieje zakonu bożogrobców. From Holy Land to Poland. The History of the Order of the Holy Sepulchre”, Katowice – Miechów 2013, ss.159).

W ramach zainteresowań średniowieczem napisałem także pracę o historii Portugalii w kontekście bitwy pod Aljubarrotą (1385), gdzie ukazałem również aspekty prawne średniowiecznego prawa portugalskiego („Aljubarrota. 14 VIII 1385. Obroniona niepodległość Portugalii”, seria: Pola bitew”, nr 17, Zabrze – Tarnowskie Góry 2012, ss. 72).

Trzecim nurtem moich zainteresowań jest archeologia prawa i szeroko rozumiana historia kultury prawnej. Prowadząc przedmiot monograficzny na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego „Archeologia prawa” zetknąłem się z wieloma wątkami badawczymi, które starałem się rozwinąć w ramach swoich zainteresowań w tej dziedzinie. Biorąc udział w międzynarodowej konferencji poświęconej tej problematyce w Pradze opublikowałem drukiem „Dawne zabytki prawa w Krakowie”, w: „Pravni Archeologie. Sbornik z Mezinarodni vědeckē konference pořdanē v Katedrou společenských věd Fsv CVUT v Praze a The European Society for History of Law, pod patronatem prezidenta Pamätkove komory České republiky” (Ed. Karel Schelle), Ostrava 2011, s. 74 – 89. Badałem także dzieje zabytków prawnych poza Krakowem, co doprowadziło do wydania

kolejnych publikacji („Krzyże pokutne na ziemi wodzisławskiej i pszczyńskiej”, Wydawnictwo Bellona, Warszawa 2000; stron 36 + XIV stron ikonografii; „Średniowieczne rotty przysięg sądowych jako źródło poznania języka polskiego”, w: „Pisnik Kijewskiego Slavistycznego Uniwersitetu”, Kijew 2008; s.189 - 193; ten sam tekst w: „Stan i perspektywy rozvitku nauki słowiańskich krain”, Mikołajów nad Bohem 2008, s.269-275; „Zabytki kultury prawnej Pszczyny”, w: „Przydrożne pomniki przeszłości pod redakcją Andrzeja Scheera”, PTTK Świdnica 2009, nr 49, s. 17 – 20; „O niegodnym rzemiośle w Pszczynie czyli o kacie w dawnych wiekach”, w: „O prawie i jego dziejach księgi dwie”, Wyd. Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok- Katowice 2010, t. I, s. 321 -326.

Współpracując z The European Society for History of Law w Londynie opublikowałem tam publikację poświęconą zabytkom archeologii prawnej Krakowa: „Cracow's Legal Heritage”, w: „Journal on European History of Law”, London 2012, vol. 3, nr 1, s. 162 – 169.

Ostatnim kierunkiem moich zainteresowań jest historia regionalna Galicji, Śląska i tzw. Podbeskidzia. Uczestniczyłem w realizacji dwóch grantów poświęconych euroregionowi „Beskidy” i „ Śląsk Cieszyński”, co zaowocowało kilkoma publikacjami (książką „Euroregion «Beskidy». Historia i współczesność”, Bielsko - Biała 2006, ss. 298 oraz artykułami: „Procesy osadnicze na terenie Żywiecczyny i Śląska Cieszyńskiego w średniowieczu”, w: „Limites Patriae”, Zeszyty Wyższej Szkoły Administracji w Bielsku - Białej, Bielsko Biała 2006, s. 41 – 52; „Ruch turystyczny”, w: „Wpływ integracji europejskiej na przemiany kulturowe i rozwój społeczno – gospodarczy euroregionu >> Śląsk Cieszyński pod red. Janusza Józefa Węca <<”, Kraków 2013, s. 253 – 306); „Udział prasy śląskiej w kształtowaniu nacjonalizmu polskiego w okresie międzywojennym (Śląsk Cieszyński i ziemia pszczyńska w świetle wybranych tytułów prasowych”, w: „Limites Patriae. Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Administracji w Bielsku - Białej”, Bielsko - Biała 2004, zeszyt I, s. 97 – 102).

Badając historię Śląska napisałem w 2003 r. książkę poświęconą walkom armii „Kraków” pod Pszczyną („Z dziejów wojny obronnej Polski w 1939 r. Bitwa graniczna pod Pszczyną”, Warszawa - Kraków 2003; stron 166). Obecnie założyłem w Pszczynie Muzeum Militarnych Dziejów Śląska (w organizacji) a w ramach „PRO MEMORIA. Stowarzyszenia Bitwy pod Pszczyną 1939” rozpocząłem wydawnictwo serii „Pszczynskie Epizody Historyczne” (do chwili obecnej ukazały się dwa tomy).

Zajmuję się także prawem dogmatycznym (w Wyższej Szkole Administracji w Bielsku – Białej opublikowałem skrypt dla studentów kierunku „Administracja” i „Stosunki Międzynarodowe” pod tytułem: „Prawo gospodarcze Polski i krajów unijnych. Zarys wykładu”, Bielsko – Biała 2012, ss. 134). Opublikowałem także artykuł poświęcony administracji w kontekście przemian zachodzących we współczesnym świecie („Wpływ nauki administracji na kształtowanie się współczesnych norm administracyjnych. Historia a nowoczesność postmodernistyczna”, w: „Człowiek ponowoczesny wobec wyzwań globalizacji -studium interdyscyplinarne”, Bielsko - Biała 2008, s. 36 – 46). Wcześniej opublikowałem także w branżowym periodyku „Wynagrodzenia” artykuł poświęcony prawu pracy („Wynagrodzenie a odpowiedzialność materialna”, w: „Wynagrodzenia. Płace, ewidencja, zarządzanie”, dwutygodnik nr 9/1999, s. 6-9).

Współpracowałem z Uniwersytetem Karola w Pradze w projekcie naukowym dotyczącym ustawodawstwa i ustroju Królestwa Czech na przestrzeni dziejów, biorąc udział w spotkaniach roboczych i konferencji, która zaowocowała wydaniem publikacji (mój art. „Uber die Einflusse des bohmisches Rechtes aufdas polnische Recht seit der Schlacht am Weissen Berge bis zum Jahre 1918. Die ausgewahlten probleme”, w: „Vyvoj ceske ustavnosti v letech 1618-1918”, Praha 2006,s. 741 - 756, sprawozdanie z tych prac jak i konferencji podsumowującej opublikowałem w periodyku Czasopismo Prawno – Historyczne („Międzynarodowa konferencja poświęcona dziejom dynastii Habsburgów w ostatnich latach funkcjonowania monarchii austro - węgierskiej”, w: „Czasopismo Prawno - Historyczne”, tom LX, 2008, zeszyt 2, s. 470).

W ramach prac wydawniczych Katedry Powszechnej Historii Państwa i Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie brałem udział w pracach redakcyjnych związanych z wydaniem pracy Stanisława Estreichera „Historia ustroju państw na Zachodzie Europy pod redakcją Stanisława Grodzkiego, gdzie opracowałem część I i II (ss. 89 – 300 - Stanisław Estreicher „Wykłady z historii ustroju i prawa na zachodzie Europy”, do druku przygotowali Marcin Kwiecień i Marian Małecki przy pomocy Kazimierza Barana, Andrzeja Bryka i Andrzeja Dziadzio pod redakcją Stanisława Grodzkiego, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2000).

Wykształcenie i działalność naukowa:

- 1988 – 1994 studia na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie
- 1994 – złożenie egzaminu magisterskiego w Katedrze Powszechnej Historii Państwa i Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego na podstawie pracy „Proces templariuszy we Francji 1307 – 1314”
- 1994 – podjęcie zatrudnienia w Katedrze Powszechnej Historii Państwa i Prawa UJ na stanowisku asystenta
- 1998 – ukończona aplikacja sądowa w okręgu Sądu Wojewódzkiego w Krakowie
- 2002 – obrona pracy doktorskiej „Stosunki pomiędzy Państwem a Kościołem w Galicji w latach 1772 – 1790” (promotorem był prof. dr hab. Stanisław Grodzki, recenzentami: prof. dr hab. Kazimierz Baran (UJ) i prof. dr hab. Stanisław Salmonowicz (UMK)
- 2004 – adiunkt w Katedrze Powszechnej Historii Państwa i Prawa UJ
- 2008 – wpisany na listę radców prawnych

